

Ems in NRW (Foto: STUA Münster)
Eems in NRW

Ruiten Aa Kanal (Foto: Herman Wanningen)

Emssperrwerk bei Gandersum (Foto: NLWKN)
Eemsafluiting naar Gandersum

die Europäische Wasserrahmenrichtlinie
und ihre Umsetzung an der Ems

de Europese Kaderrichtlijn Water
en haar implementatie aan de Ems

Die Belastung der Ems wurde im Laufe der Zeit erheblich verringert

Dennoch Beeinträchtigungen vor allem durch die Landwirtschaft festgestellt

Meppen
Gemeinsam haben die Niederlande und Deutschland für das internationale Fluss Einzugsgebiet der Ems eine erste Beschreibung des Zustandes aller Gewässer – Flüsse, Seen, Küstengewässer und Grundwasser – nach der nationalen Steuerungsgruppe Ems für den Wasserbereich zusammengearbeitet. Die Verantwortlichen der Niederlande, Nordrhein-Westfalens und Niedersachsens haben die Ergebnisse für das Einzugsgebiet der Ems in einem gemeinsamen Bericht veröffentlicht. Der Bericht zeigt, dass die Belastung der Ems in den letzten Jahren erheblich verringert wurde. Dies ist vor allem auf die Maßnahmen der Europäischen Wasserrahmenrichtlinie zurückzuführen. Dennoch sind Beeinträchtigungen durch die Landwirtschaft weiterhin ein Problem.

schützt, begründet, verteidigt, aufgestaut und in Überfließen befestigt oder durch Auen durch Deiche dem Flusslauf getrennt. Diese menschlichen Eingriffe haben auf die Gewässerstruktur tiefen dazu geführt, dass die Umwelt eine Vielzahl von Problemen ausgesetzt ist. Die Belastung der Ems ist in den letzten Jahren erheblich verringert worden. Dies ist vor allem auf die Maßnahmen der Europäischen Wasserrahmenrichtlinie zurückzuführen. Dennoch sind Beeinträchtigungen durch die Landwirtschaft weiterhin ein Problem.

Gut für Pflanzen, schlecht fürs Wasser

Experten
Münster.
Die übliche Herabsetzung der Wasserqualität durch die Landwirtschaft ist ein Problem für die Ems. Die Belastung der Ems ist in den letzten Jahren erheblich verringert worden. Dies ist vor allem auf die Maßnahmen der Europäischen Wasserrahmenrichtlinie zurückzuführen. Dennoch sind Beeinträchtigungen durch die Landwirtschaft weiterhin ein Problem.

Water in het Eemsgebied voldoet niet aan de Europese normen

Van onze redacteur
DEN HAAG – Nederland en Duitsland hebben samen de toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems geïventariseerd. Naar verwachting zal slechts een klein deel in 2015 voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

De rivierprijs is terug

Koninkrijk als productie van
de rivierprijs is terug. De toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems geïventariseerd. Naar verwachting zal slechts een klein deel in 2015 voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Tobben met Europa aan de Ems

De Kaderrichtlijn Water (KRW) van de Europese Unie is een belangrijk instrument voor de bescherming van het water. Het stelt eisen aan de toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems. De toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems geïventariseerd. Naar verwachting zal slechts een klein deel in 2015 voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Im Fokus: Flüsse, Seen und Grundwasser

WKN: Vor der Umsetzung der
Die Kaderrichtlijn Water (KRW) van de Europese Unie is een belangrijk instrument voor de bescherming van het water. Het stelt eisen aan de toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems. De toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems geïventariseerd. Naar verwachting zal slechts een klein deel in 2015 voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Der Ems geht es besser – aber Umwelt schützt Bessere Kläranlagen / Dennoch Be

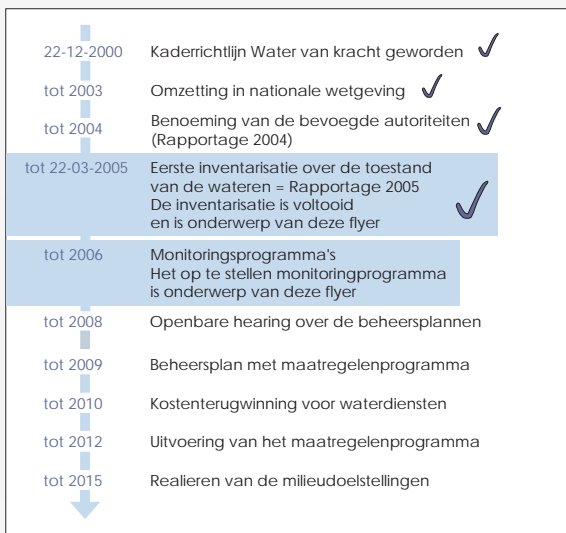
OSTFRIESLAND – Der Ems geht es besser, aber nicht ganz. Zu diesem Ergebnis kommt ein dem seit niederländischer Zustandsbericht nach der europäischen Wasserrahmenrichtlinie. Die Belastung der Ems ist in den letzten Jahren erheblich verringert worden. Dies ist vor allem auf die Maßnahmen der Europäischen Wasserrahmenrichtlinie zurückzuführen. Dennoch sind Beeinträchtigungen durch die Landwirtschaft weiterhin ein Problem.

23.000 Euro für das Pilotprojekt

Schatz von Landschaft und Gewässern
Meppen
Die Kaderrichtlijn Water (KRW) van de Europese Unie is een belangrijk instrument voor de bescherming van het water. Het stelt eisen aan de toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems. De toestand van alle wateren – rivieren, meren, kustwater en grondwater – in het stroomgebied van de Ems geïventariseerd. Naar verwachting zal slechts een klein deel in 2015 voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Koöperatie in het gebied der Hase

Tijdpad voor de invoering van de Kaderrichtlijn Water

Tijdschema

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is in december 2000 in werking getreden. Hierdoor gelden in alle Europese lidstaten uniforme, bindende voorschriften voor het gebruik van onze wateren.

Om een integrale bescherming van de wateren te bereiken worden rivieren, meren, kustwateren, het grondwater en de van het grondwater afhankelijke ecologische systemen in Europa gezien binnen het betreffende stroomgebied.

Om ervoor te zorgen dat niet meer wordt gedacht binnen bestuurlijke grenzen, maar in termen van stroomgebieden maken de betrokken bestuursorganen onderling afspraken over de watersystemen op het niveau van het grote stroomgebied. Intensieve samenwerking tussen de diverse instanties is vereist.

Om in 2015 de vereiste milieudoelstellingen te kunnen realiseren wordt de KRW ingevoerd volgens een vast tijdschema. De succesvolle samenwerking in het Eemsgebied tussen Duitsland en Nederland heeft een gezamenlijke inventarisatie mogelijk gemaakt. De desbetreffende rapportage is in maart 2005 overhandigd aan de Europese Commissie. Beide landen willen - ook in het kader van de verdere omzetting van de KRW - hun nauwe samenwerking op dezelfde basis voortzetten.

Water kent geen grenzen

De wijze waarop de KRW wordt ingevoerd is uniek. Alle gebruikers van de wateren en alle betrokkenen gaan samen rond de tafel zitten om afspraken te maken. Dit is tevens een unieke gelegenheid om nieuwe samenwerkingsverbanden te sluiten.

Bij de invoering van de Kaderrichtlijn Water in het stroomgebied van de Eems zijn Nederland en Duitsland - de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen - betrokken.

De inventarisatie "Rapportage 2005" bevat een analyse van de kenmerken van de rivieren en meren, de resultaten van een onderzoek naar de effecten van menselijke activiteiten op de wateren en een economische analyse van het watergebruik.

De "Rapportage 2005" is opgesplitst in twee delen:

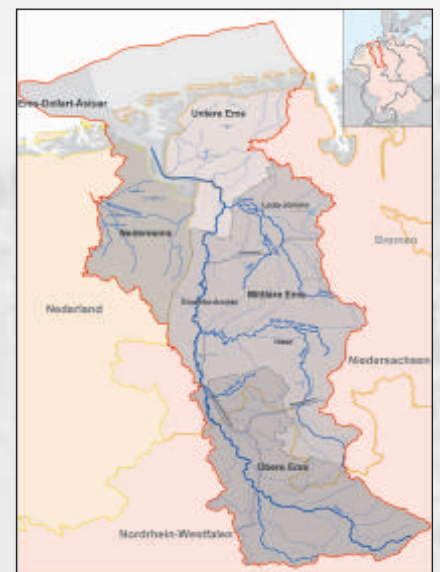
Deel A bevat een samenvatting voor het totale Eemsgebied. Dit deel hebben Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen en Nederland gezamenlijk opgesteld.

Deel B bevat de afzonderlijke rapportages van de Duitse deelstroomgebieden Obere, Mittlere en Untere Ems en het Nederlandse Nedereemsgebied. De rapportage van het Eems-Dollard-estuarium is opgesteld door de Nederlands-Duitse Grenswaterencommissie.

In de "Rapportage 2005" zijn voor het eerst de belangrijkste gegevens verzameld van het totale stroomgebied van de Eems, dat ca. 18.000 km² omvat.

De Rapportage is gepubliceerd op internet.

(www.kaderrichtlijnwater.nl, www.wasserblick.net)

Stroomgebied van de Eems

De situatie aan de Eems

De belasting van de Eems en haar zijrivieren met schadelijke stoffen en het hoge gehalte aan voedingsstoffen is in de laatste decennia gelukkig aanzienlijk verminderd. Dit komt met name door het feit dat de capaciteit van de gemeentelijke en industriële zuiveringsinstallaties enorm is verbeterd. Desondanks bewijst de inventarisatie dat door de lozing van voedingsstoffen uit de landbouw, zware metalen en bestrijdingsmiddelen in grote delen van het Eemsgebied nog steeds afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van het water van rivieren en meren, en dat derhalve nog geen sprake is van de "goede toestand" waar in de gehele EU naar wordt gestreefd.

Dollard (Foto: Herman Wanningen)

Wat betreft de rivieren en meren in het Eemsgebied is de verwachting, dat de doelstellingen voor bijna de helft van de wateren niet zullen worden gerealiseerd. Dat geldt in ieder geval indien geen passende maatregelen worden getroffen.

Voor de andere helft is nog onduidelijk of de doelstellingen gerealiseerd kunnen worden, omdat nog onvoldoende gegevens bekend zijn.

Typische waterloop in het stroomgebied van de Eems toen en nu (Foto's: NLWKN)

Naast de waterkwaliteit speelt ook de uiterlijke vorm van de wateren een belangrijke rol.

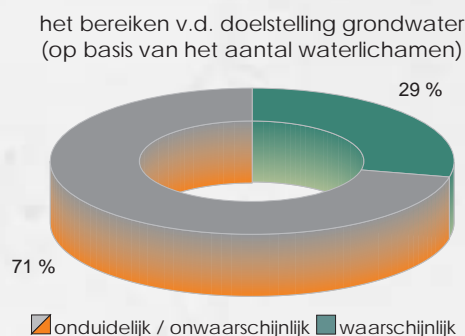
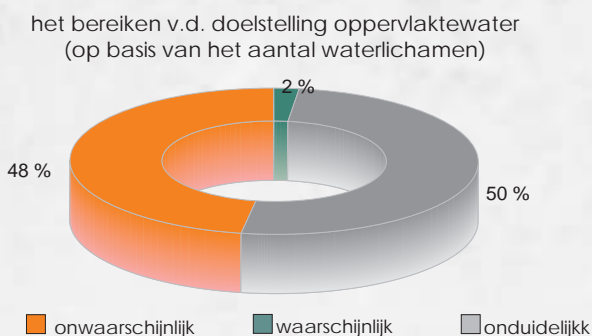
Zo zijn in het verleden veel rivieren ten behoeve van scheepvaart of landbouw of ter voorkoming van overstromingen geregulariseerd, uitgediept, gestuwd en ter plaatse van de oevers versterkt, en zijn de beemden door dijken gescheiden van de rivierloop.

Deze menselijke invloeden op het karakter van onze rivieren hebben ertoe geleid dat de Eems en een groot aantal zijrivieren voorlopig zijn geclassificeerd als "sterk veranderd" ten opzichte van de natuurlijke referentietoestand.

Het grootste water in het stroomgebied van de Eems dat voorlopig is aangeduid als "natuurlijk" is de Waddenzee.

Met betrekking tot het grondwater is vastgesteld dat bij de grote meerderheid van de in totaal 52 aanwezige grondwaterlichamen in het Eemsgebied onduidelijk is of respectievelijk onwaarschijnlijk is dat de kwaliteitsdoelstellingen van de Kaderrichtlijn Water worden gerealiseerd.

Dit is niet te wijten aan het feit dat niet voldoende grondwater aanwezig zou zijn, maar aan het feit dat grote delen van het grondwater zijn verontreinigd door voedingsstoffen - met name stikstof - uit de landbouw.

De waterwegen in een cultuurlandschap

Door de eeuwen heen heeft de mens de oorspronkelijke natuur teruggedrongen en aangepast.

De structuur van de wateren is aangepast aan de behoeften van landbouw en industrie, infrastructuur, bebouwing en recreatievoorzieningen. Rivieren zijn geregulariseerd, verlegd en versterkt. Er zijn dijken, dammen en andere kunstwerken aangelegd om de bevolking te beschermen tegen overstromingen en de mogelijkheden voor de scheepvaart te verbeteren.

Het is nauwelijks mogelijk om deze wateren weer in de vereiste goede toestand te brengen.

Onder bepaalde voorwaarden is het in zulke gevallen op basis van de Kaderrichtlijn Water mogelijk om over te gaan tot de aanwijzing als "sterk veranderd" water. Sterk veranderde wateren zijn wateren die voor bepaalde doeleinden zijn opgestuwd, geregulariseerd of anderszins zijn aangepast.

Een oppervlaktewater kan worden geclassificeerd als sterk veranderd indien voor het bereiken van de goede toestand correctiemaatregelen zijn vereist die aanzienlijke gevolgen hebben voor het huidige gebruik, of indien een andere wijze van gebruik tot onevenredig hoge kosten leidt.

Natuurlijke wateren dienen in 2015 de goede toestand te hebben bereikt, zowel wat betreft de chemische als wat betreft de ecologische karakteristieken.

Landschap in verandering (Foto Tecklenburg)

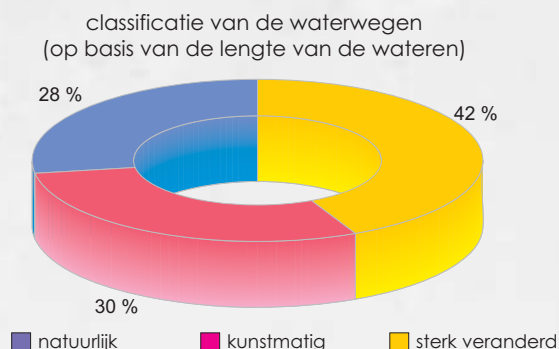

Veenontginning in de zestigerjaren (Foto: Tecklenburg)

Op ecologisch gebied is op grond van de Kaderrichtlijn Water voor de categorie van de sterk veranderde en kunstmatige wateren de milieudoelstelling "goed ecologisch potentieel" mogelijk. Het formuleren van de criteria die het goede ecologische potentieel beschrijven wordt door de lidstaten beschouwd als één van de belangrijkste raakvlakken tussen de ecologie en de economie.

Een vroegtijdige classificatie van de wateren als sterk veranderd, kunstmatig of natuurlijk is noodzakelijk om de maatregelen en uitgaven te kunnen aanwenden op plaatsen waar de goede toestand in het jaar 2015 met een redelijke inspanning kan worden gerealiseerd.

Over de handelwijze bij de aanwijzing van sterk veranderde en kunstmatige wateren dienen de landen nog nadere afspraken te maken.

Tijdens een op 31 mei 2005 in Münster gehouden workshop over dit onderwerp met deskundigen uit Nederland, Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen is met name gediscussieerd over de definitie van het "goede ecologische potentieel" en de beoordeling van de effectiviteit en de doeltreffendheid van maatregelen.

Zowel Nederland als Duitsland hebben inmiddels pilots opgestart met als thema de sterk veranderde wateren.

Van monitoring ...

Alleen iets dat men voldoende kent kan effectief worden beschermd. Daartoe is langdurige, regelmatige observatie vereist van kenmerkende waarden.

De Kaderrichtlijn Water vereist dat uiterlijk eind 2006 monitoringprogramma's voor alle wateren zijn opgesteld en worden uitgevoerd.

De monitoring dient te leiden tot een volledig en uitgebreid overzicht van de toestand van de wateren.

De monitoring is op basis van de risicograad opgesplitst in:

- "toestand- en trendmonitoring" van de algehele toestand van de wateren,
- intensieve "operationele monitoring" van wateren die in 2015 niet aan de doelstelling voldoen,
- "monitoring voor onderzoekdoeleinden" om in bepaalde gevallen de oorzaken van belastingen vast te kunnen stellen.

In het kader van de monitoring zullen nieuwe methoden worden toegepast voor het verrichten van onderzoek naar vissen, algen, waterplanten en ongewervelde dieren en planten die op de bodem leven. Indien onvoldoende gegevens bekend zijn, zal ook de intensiteit van de fysisch-chemische monitoring toenemen.

De concepten voor het opstellen en uitvoeren van de monitoringprogramma's worden op dit moment door Nederland en Duitsland ontwikkeld.

Bij de opstelling en uitvoering van de monitoringprogramma's worden zowel de instanties die verantwoordelijk zijn voor de waterhuishouding als het publiek betrokken.

Biologische meting (Foto: NLWKN)

Dörgener Beeke en Mittelradde (Foto's: NLWKN)

... tot beheer

Voor alle wateren waar de doelstellingen naar verwachting niet zullen worden gerealiseerd dient te worden begonnen met de planning en voorbereiding van maatregelen ter verbetering van de situatie.

Uiterlijk in december 2008 dienen deze werkzaamheden te resulteren in een conceptbeheersplan voor de Eems.

De kern van dit beheersplan wordt gevormd door het maatregelenprogramma. Hierin wordt gedetailleerd uiteengezet, welke stappen noodzakelijk zijn om een goede ecologische en chemische toestand van de wateren te bereiken.

In de komende jaren dienen die maatregelen en combinaties van maatregelen te worden gekozen, die bij de beperkte financiële middelen een maximaal effect hebben. Op deze wijze draagt de Kaderrichtlijn Water bij aan een nuttige besteding van de beperkte middelen.

Niet voor alle oppervlaktewateren kunnen de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water in 2015 worden gerealiseerd. Om deze reden zal in het beheersplan tevens worden vastgelegd, waar en waarom bepaalde doelstellingen van de KRW pas later of voorlopig niet realiseerbaar zijn.

Wo gibt es weiterführende Informationen?

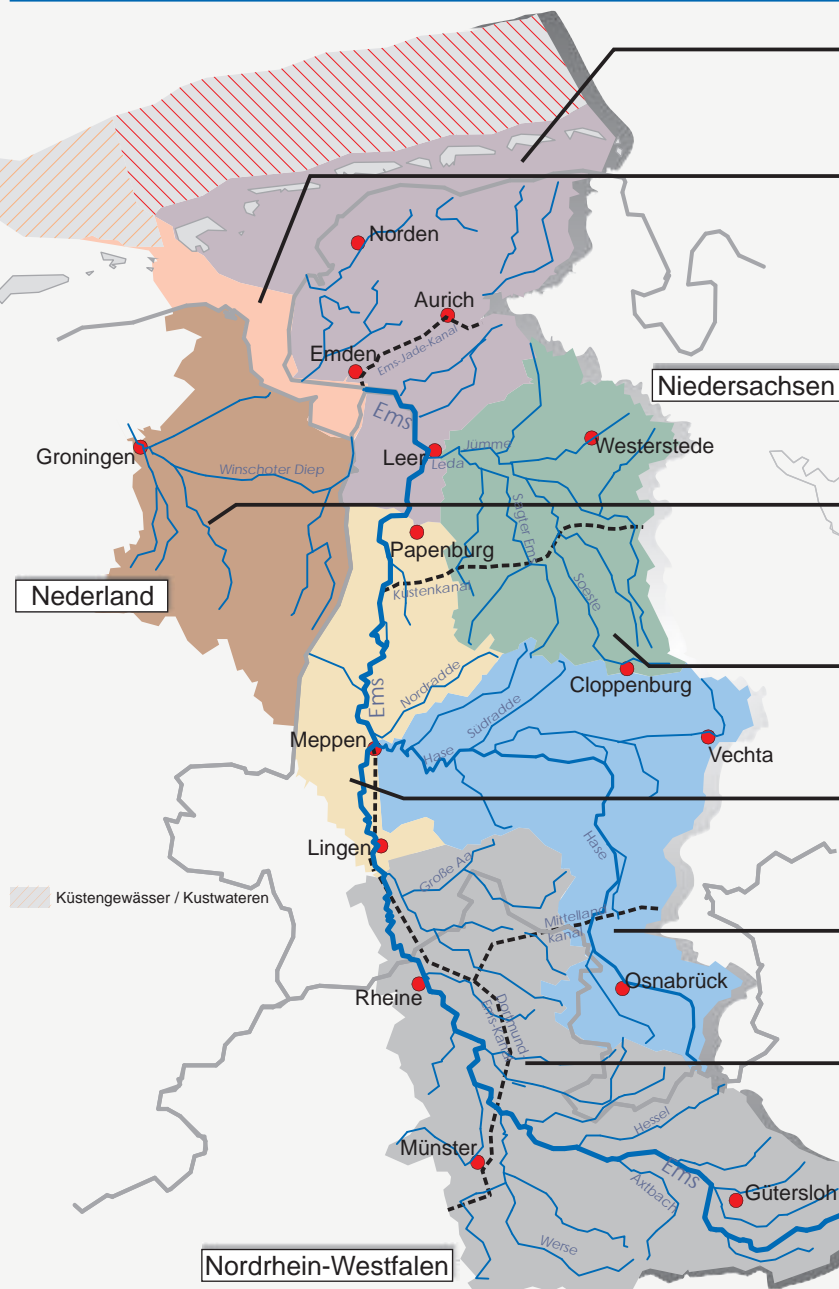
Niedersachsen: www.umwelt.niedersachsen.de
 Nordrhein-Westfalen: www.ems.nrw.de
 Nederland: www.kaderrichtlijnwater.nl

Waar vindt u verdere informatie?

www.nlwkn.de
www.umweltamt.org
www.verkeerenwaterstaat.nl

Die Bearbeitungsgebiete und Ansprechpartner

De deelstroomgebieden en contactpersonen

- Untere Ems**
 NLWKN, Betriebsstelle Aurich
 Dirk Post, Tel. +49 (4941) 176-179
 Dieter de Vries, +49 (4941) 176-157
- Ems-Dollart-Ästuar, Ems-Dollard-Estuarium**
 Arbeitsgruppe "Wassergüte" im Unterausschuss "G" (Ems-Dollart) der Ständigen Deutsch-Niederländischen Grenzgewässerkommission

 Nederlands-Duitse Permanente Grenswateren Commissie
 Subcommissie G Ems-Dollard
 Werkgroep Waterkwaliteit
 Dirk Post, Tel. +49 (4941) 176-179
 Dick As, Tel. +31 (58) 2344-368
- Nedereems**
 Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Directie Noord-Nederland, Leeuwarden
 Floris van Bentum, Tel. +31 (58) 2344-321
- Leda / Jümme**
 NLWKN, Betriebsstelle Cloppenburg
 Martin Windhaus, Tel. +49 (4471) 886-125
 Dirk Post, Tel. +49 (4941) 176-179
- Ems / Nordradde**
 NLWKN, Betriebsstelle Meppen
 Mathias Eberle, Tel. +49 (5931) 406-141
 Hermann Hebbelmann, Tel. +49 (5931) 406-142
- Hase**
 NLWKN, Betriebsstelle Cloppenburg
 Martin Windhaus, Tel. +49 (4471) 886-125
 Michael Klaus, Tel. +49 (4471) 886-133
- Obere Ems**
 In Nordrhein-Westfalen
 Staatliches Umweltamt Münster
 Peter Loheide, Tel. +49 (251) 2375-255
 Dr. Hannes Schimmer, Tel. +49 (251) 2375-151

 In Niedersachsen:
 Geschäftsstelle der Flussgebietsgemeinschaft Ems, beim NLWKN, Betriebsstelle Meppen
 Mathias Eberle, Tel. +49 (5931) 406-141
 Josef Schwanken, Tel. +49 (5931) 406-126

Die Partner

Geschäftsstelle Ems
 Niedersächsischer Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz
 Betriebsstelle Meppen
 Haselünner Straße 78
 49716 Meppen
 poststelle@nlwkn-mep.niedersachsen.de
 Mathias Eberle, Tel. +49 (5931) 406-141
 Josef Schwanken, Tel. +49 (5931) 406-126

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
 Directoraat-Generaal Water (DGW)

Plesmanweg 1
 Postbus 20904
 2500 EX Den Haag
 Senta.Modder@minvenw.nl
 Senta Modder, Tel. +31 (70) 3518-526

De partner

Staatliches Umweltamt Münster
 Geschäftsstelle Ems-NRW

Nevinghof 22
 48147 Münster
 poststelle@stua-ms.nrw.de
 Peter Loheide, Tel. +49 (251) 2375-255
 Dr. Hannes Schimmer, Tel. +49 (251) 2375 151

